

Abstracts mondelinge presentaties

kaanse afkomst minder vaak aan sport doen dan de meer geïntegreerde vrouwen.

Data zijn afkomstig uit het LASER-onderzoek waarin gegevens zijn verzameld over gezondheidsgedrag onder de Turkse en Marokkaanse bevolking in Amsterdam. In totaal hebben 261 Turkse en 176 Marokkaanse vrouwen (15-30 jaar) deelgenomen aan een interview. Sportparticipatie was gedefinieerd als ten minste één dag per week > 30 minuten deelname aan een sportactiviteit. Integratie is gemeten met twee indicatoren: mate van culturele oriëntatie op de Nederlandse cultuur en sociale contacten met autochtone Nederlanders. De determinanten van sport bestonden uit de voor- en nadelen van bewegen, cultuurspecifieke aspecten, sociale invloeden en eigeneffectiviteit.

'Culturele oriëntatie' en 'sociale contacten' hadden een positief verband met sportgedrag onder Turkse vrouwen (OR 2.57, 1.39-4.73 en OR 3.34, 1.83-6.10). De associatie met 'culturele oriëntatie' verdween wanneer rekening werd gehouden met cultuurspecifieke attitudes en ervaren eigeneffectiviteit (OR 1.57, 0.79-3.12). Binnen deze schalen waren een aantal opvattingen waar de minder geïntegreerde vrouwen het duidelijk vaker mee eens waren dan de meer geïntegreerde vrouwen: het idee dat sporten vooral voor mannen is ($p < .001$), dat men alleen sport in ruimten waar geen mannen komen ($p < .0001$), liefst met leeftijdsgenoten van gelijke etnische herkomst ($p < .01$) of niet sporten vanwege het geloof ($p < .01$). Verder voelden zij zich vaker niet in staat om te gaan sporten bij gespannenheid ($p < .01$), niemand hebben om mee te gaan sporten ($p < .05$) of wanneer de partner het liever niet wil ($p < .01$).

Verschillen in cultuurspecifieke attitudes en ervaren eigeneffectiviteit verklaren waarom minder geïntegreerde Turkse (en in mindere mate Marokkaanse) vrouwen minder vaak sporten dan meer geïntegreerde vrouwen. Deze informatie kan bijdragen aan de ontwikkeling van etnisch specifieke beweeginterventies.

Psychosociale problemen bij kinderen met een verstandelijke beperking in de leeftijd van 6-12 jaar

D.E.M.C. Jansen,¹ S. Kaptein,¹ D.E.M.C. Jansen,¹ A.G.C. Vogels,² S.A. Reijneveld¹

¹Universitair Medisch Centrum Groningen, Groningen

²TNO-PG, Leiden

E-mail: d.e.m.c.jansen@med.umcg.nl

Inleiding: mensen met een verstandelijke beperking hebben tweeënhalve keer zo veel gezondheidsproblemen als mensen zonder verstandelijke beperking. Hierbij gaat het zowel om lichamelijke als psychische problemen. Naar het voorkomen van psychosociale problemen bij kinderen met een verstandelijke beperking en de gevolgen daarvan voor het dagelijks functioneren is nog maar weinig onderzoek verricht. Met name ontbreekt daarbij informatie over aandachtsproblemen en hyperactiviteit en over sociale vaardigheden. Het doel van dit onderzoek is het bepalen van het voorkomen van psychosociale problemen bij kinderen (6 t/m 12 jaar). Door gegevens te verzamelen met de Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) wordt geprobeerd te voorzien in de ontbrekende informatie.

Methoden: ouders van 260 kinderen (6-12 jaar) op het spe-

ciaal onderwijs in Groningen en Drenthe (respons 57%) hebben een de Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ingevuld. Een groep van 707 kinderen zonder verstandelijke beperking fungeerde als controlegroep (respons 87%).

Resultaten: Eenzestig procent van de kinderen met een verstandelijke beperking had een klinische score op de SDQ in vergelijking met 10% van de kinderen zonder een verstandelijke beperking. Kinderen met een verstandelijke beperking scoorden hoger op alle subschalen en op de impactschaal. Binnen de groep kinderen met een verstandelijke beperking scoorden jongens hoger op gedragsproblemen, hyperactiviteit/aandachtstekort en op de totale probleemschaal. Meisjes daarentegen scoorden hoger op prosociaal gedrag. Dit houdt in dat de meisjes met een verstandelijke beperking meer sociaal gedrag vertonen dan jongens met een verstandelijke beperking. De interne consistentie van de subschalen was vergelijkbaar met de interne consistentie van de subschalen binnen de groep kinderen zonder verstandelijke beperking, hetgeen duidt op een goede betrouwbaarheid.

Conclusie: meer dan de helft van de kinderen met een verstandelijke beperking ondervindt psychosociale problemen. Deze studie is één van de eerste studies die de SDQ gebruikt voor het inschatten van psychosociale problemen bij deze populatie. De SDQ lijkt hierbij een betrouwbaar instrument. Verder onderzoek zal echter moeten uitwijzen in hoeverre de SDQ, al dan niet aangepast, kan functioneren als screeningsinstrument voor kinderen met een verstandelijke beperking.

Vroege risicofactoren voor pesten en gepest worden

D.E.M.C. Jansen,¹ R. Veenstra,² F.C. Verhulst,³ J. Ormel,¹ S.A. Reijneveld

¹Universitair Medisch Centrum Groningen, Groningen

²Rijksuniversiteit, Groningen

³Erasmus Medisch Centrum, Rotterdam

E-mail: d.e.m.c.jansen@med.umcg.nl

Pesten op school is een groot, wereldwijd voorkomend probleem. Naar schatting is 15-25% van alle leerlingen betrokken bij pesten; dit kan zijn als dader, slachtoffer of dader/slachtoffer. Er is veel bekend over de gevolgen van pesten. Over de risicofactoren voor pesten en gepest worden is minder bekend. Daarbij is een belangrijke vraag of emotionele- en gedragsproblemen er voor zorgen dat iemand gepest wordt, of dat deze juist het gevolg zijn van gepest worden. Het doel van dit onderzoek is na te gaan of emotionele- en gedragsproblemen op jonge leeftijd (4/5 jaar) en gezinskenmerken invloed hebben op betrokkenheid bij pesten op latere leeftijd (11-14 jaar).

Dit onderzoek maakt deel uit van TRAILS (TRacking Adolescents' Individual Lives Survey), een longitudinaal onderzoek naar de lichamelijke en geestelijke gezondheid van kinderen op weg naar de volwassenheid. Jongeren beantwoorden vragen over pesten op de leeftijd van 11/12 en 13/14 jaar; hun ouders beantwoorden vragen over de motoriek, gedrag en emoties van hun kind op jonge leeftijd, en over eigen problemen van de ouders.

Motorische vaardigheden op jonge leeftijd (4/5 jaar) zijn sterk gerelateerd aan betrokkenheid bij pesten op latere leeftijd. Het blijkt dat jongere kinderen die motorisch gezien onhandig zijn, later vaker gepest worden. Kinderen die moto-